

2025-07-07

Rapport/utvärdering av studiecirkeln i ”Klimatpsykologi”, genomförd inom Ölands Naturskyddsförening hösten 2024 till senvåren 2025.

Denna rapport/utvärdering av vår studiecirkel ”Klimatpsykologi” är ett försök att sammanfatta och spegla alla deltagarnas till mig, Jan Herrmann, inskickade synpunkter. Inför var och en av de sex träffarna vi genomförde så läste vi en viss del av boken ”Klimatpsykologi” av Kali Andersson, Frida Hylander och Kata Nylén, alla välrenommerade och engagerade (klimat)psykologer, se titelbilden för detta inlägg.

Inför detta inlägg på hemsidan om vår verksamhet bad jag de övriga deltagarna (Maja Breife, Bo Jansson, Peter Fowelin, Ingegerd Jansson, Kajsa Grebäck och Annika Rosen) fritt skriva vad de ville utifrån dessa frågor: Vad tycker Du vad vi kom fram till? Vad tyckte vi om boken? Bra/mindre bra? Saknades något? Annat? Alla gav synpunkter. Urvalet och tolkningen av de inkomna åsikterna är givetvis subjektivt, men lika givetvis har jag ju försökt att rättvist och någorlunda objektivt spegla och inkludera den info jag fått från mina goda cirkelkamrater.

Vad boken sägs kunna ge, enligt förlaget och recensioner i media

“ ... en handbok i att överleva sin egen klimatångest ... ”

“ ... en praktisk guide hur kan kanalisera denna ångest ”

“ ... visar hur vi organiserar oss och samarbetar, hitta verktyg för ett mer hållbart och effektivt klimatarbete.“

" ... är för dig som vill agera aktivt för klimatet, i din roll som ledare, beslutsfattare och medmänniska.

“ ... är för dig som är engagerad i miljörörelsen, för dig som har en position i samhället med möjlighet att påverka ... “

“ ... är för dig som själv börjat göra förändringar men är frustrerad över att kompisarna eller politikerna inte gör sin del.”

“ ... visar hur vi idag silar mygg och sväljer kameler, dvs att vi kanske anstränger oss kring petitesseer medan hela våra livsvillkor är direkt klimatdestruktiva, vilket är att leva i stor villfarelse, som inte minst blir farlig då den riskerar ge en massa människor gott samvete som egentligen inte borde ha det.”

Vad tyckte vi då om boken?

Vi fann överlag att den gav en hel del intressanta psykologiska tankar och förklaringar. En del igenkänningsnickar märktes kring hur många (inkl. vi själva!) agerar, eller inte agerar, i typiska situationer eller ”beteendekonflikter”. Vi fick nya psykologiska etiketter på det vi ser och hör hos oss själva, och andra. Dessa förklarande verbala och grafiska modeller kan sägas beskriva respons på och aversion mot egentligen helt

nödvändigt nytänkande, liksom även vad som kan behövas “för att komma vidare”, alltså insikter hur vi/man tänker och reagerar.

Modellerna är givetvis inte nya för psykologin som vetenskap, men nu applicerade på den pågående klimatsdiskussionen. Exempel på detta är “osund uthållighet” (= att fortsätta på fel spår trots bättre vetande), “effektglapp” (= (alltför?) små åtgärder ger/gör ingen skillnad), “intentionsglapp” (= man vill göra, men gör inte), “kognitiv dissonans” (= en påtvingad omprövning pga glapp mellan vad man vet/tycker/vill och ny motstående information), “förlustaversion” (= oviljan att förlora något pga kostnaden känns vara större än den eventuella vinsten), “nudging” (= knuff i rätt riktning). Ibland upplevde vi begreppets innehåll som nästan självklart, bara klätt i ett vackert ord, men, visst, entydigheten ökar så klart...

Vi resonerade en hel del, med egna exempel, kring “påverkansspilen”, med olika innehåll av hög/låg effekt och med olika tidsperspektiv. En modell för olika nivåer av miljöengagemang tyckte vi borde ha en nivå till mellan 3 och 4.

Men det stannar lite för ofta vid dessa modeller(s förklaring), dvs vi önskade nog mer av praktikinriktade och tillgängliga verktyg för att kunna påverka utvecklingen här och nu. Jodå det fanns en del råd, men allmänna och ofta ganska självklara.

Hur upplevde vi cirkelarbetet / -träffarna?

Alla uppskattade att vi hade tid att resonera, utifrån våra lite olika vinklar, kring begrepp, företeelser och exempel, att vrida och vända, och jämföra med varandras syn, det ges man sällan tid att göra. Diskussionerna var alltid hänsynstagande och inte så sällan analytiska och dialektiska.

Dessutom, inte minst viktigt, hade vi trevligt, ofta med någon god soppa och ett gott bröd m.m..... Vi lärde känna varandra lite mer än vid styrelsemöten eller kretsarrangemang.

Vi upplevde alltså studiecirkel-arbete som en bra form för både kunskap, diskussioner och social samvaro. Kanske saknades en vassare form av handledning, specifikt för varje ämne/bok vore bra, och varför inte en uppmaning att i början definiera/urskilja vad är verksamhetens mål? Vi hade tydligen någon form av sådan text, men lite oklart varifrån den kom, och om vi verkligen använde den.

Vad blev då resultatet av våra träffar?

Förutom alla de positiva effekterna ovan, resulterade träffarna i en vilja/ambition att skriva en insändare, vilket i slutet skedde, troligen mest av Bosse. Men alla var med och petade i texten, lade till och tog bort. Den hade som tema/budskap att NU är det dags att tänka om, att ändra färdriktning, medvinden har slutat blåsa, men vi kan fortfarande välja vår, och våra barns, framtid. Artikelns publicerades i Ölandsbladet 20 juni, medan Barometern inte tog in den alls. Kanske kommer den senare i Dagens

ETC. Den finns som annan bilaga i detta inlägg, både ÖB:s pappersversion respektive nätversion.

Frampå vårkanten dök så Mörbylånga kommuns översiktsplanering upp, och eftersom flera av gruppens deltagare bor i Färjestaden, kändes det naturligt att, utifrån (mest) klimatperspektiv ge vår syn på kommunens nya planer hur man nu (igen) vill skapa ett centrum nära hamnen. Här var Annika huvudsaklig författare, men med input från flera andra i gruppen. **Yttrandet** blev klart strax före deadline och finns som bilaga.

Och slutligen färdigställdes alltså denna **rapport**, baserad på alla deltagares kommentarer på några ställda frågor, se ovan.

Vi tackar varandra för detta!

Rapportskrivare var Jan Hn.